

جزوه آموزشی جغرافیای ایران

تهیه شده توسط محسن یوسفی

سوالات درس ۹

۱- تعریف سکونتگاه از دیدگاه جغرافیا را بنویسید.

سکونتگاه محلی است از مجموعه مساکن که عوامل طبیعی و انسانی در شکل گیری آن نقش دارند.

۲- دو سکونتگاه را نام ببرید.

شهر و روستا

۳- عوامل شکل گیری سکونتگاه ها را نام ببرید.

آب و خاک

۴- کدام عامل در شکل گیری سکونتگاه ها نقش بیش تری دارد؟

آب

۵- نقش آب در ایجاد سکونتگاه ها توضیح دهید.

- بسیاری از سکونتگاه های [] اولیه، در کنار رودها به وجود آمده است.

- آب در هر مکان، در تمایل انسان به کار کشاورزی و ساکن شدن به صورت دائم در مکان، عامل مهمی است.

۶- روستا ها چگونه پدید آمدند؟
گروه آموزشی عصر

با ساکن شدن انسان در یک مکان، اولین سکونتگاه ها به نام روستا پدید آمد.

www.my-dars.ir

۷- سکونتگاه های شهری چگونه پدید آمدند؟

افزایش جمعیت در سکونتگاه های روستایی، زمینه ساز ایجاد شهرهای اولیه شد.

۸- عوامل مهم در شکل گیری و تغییر سکونتگاه ها را نام ببرید.

آب-خاک-شیب زمین

۹- کدام عوامل موجب گسترش سکونتگاه ها می شود؟

اوضاع جغرافیایی (طبیعی، انسانی) مناسب

۱۰- شهر باستانی بیشاپور در کجا قرار دارد؟

در شمال غربی کازرون

۱۱- اهمیت شهر بیشاپور در دوره ساسانیان چه بود؟

اهمیت ارتباطی مهمی در ایران داشت.

۱۲- علل از بین رفتن شهر بیشاپور چیست؟

جنگ و بیماری سبب از بین رفتن این شهر شد.

۱۳- انواع سکونتگاه ها را نام ببرید.

زندگی شهری- زندگی روستایی- زندگی عشایری

۱۴- قدیمی ترین نوع سکونتگاه که در ایران شناخته شده است چیست؟

زندگی عشایری

۱۵- ویژگی های زندگی عشایر چیست؟

- در این شیوه زندگی، سکونت و یکجانشینی دائمی دیده نمی شود.

- عشایر به طور مستقیم از منابع طبیعی استفاده می کنند.

- عشایر، زندگی اجتماعی قبیله ای دارند و از ایل و طایفه تشکیل شده اند و پیوندهای خویشاوندی با

هم دارند.

www.my-dars.ir

۱۶- مهم ترین ایلات مهم کشور را نام ببرید.

ایل سون، بختیاری، قشقایی و ترکمن از ایلات عمده کشور ایران هستند.

۱۷- چرا قرن هاست در ایران شرایط مناسبی برای فعالیت دامپروری به وجود آمده است؟

در ایران، وجود کوههای البرزو زاگرس و نیز دشت های پست و هموار مجاور آن ها

۱۸- روستا را تعریف کنید.

روستا، محلی است که فعالیت اغلب ساکنان آن به زمین وابسته است و بیشتر روستاییان به کشاورزی و دامداری اشتغال دارند.

۱۹- ویژگی های روستا را بنویسید.

- فضای باز اطراف روستاها، چشم اندازهای طبیعی زیبایی را برای روستاییان فراهم کرده است .

- روستاییان نسبت به آداب و رسوم محل زندگی خود، پایبند هستند. بسیاری از روستاییان در کاشت، داشت و برداشت محصول، با یکدیگر همکاری میکنند.

- آب و هوای پاک، اوضاع زندگی بهتر و سالم تر را برای روستاییان فراهم آورده است.

- معمولاً در روستاها، عرضه خدماتی نظیر بیمارستان، فروشگاه و حمل و نقل عمومی، کمتر و محدودتر است.

- شغل اصلی روستاییان کشاورزی و دامداری است.

۲۰- ملاک تبدیل هر سکونتگاه روستایی به شهری در ایران چیست؟

- جمعیت ۱۰ هزار نفر

- داشتن شهرداری

۲۱- ویژگی های سکونتگاه شهری را بنویسید.

- جمعیت زیاد

- بیشتر مردم سکونتگاه شهری، در بخش خدمات و صنعت شاغل هستند.

- در شهرها تفاوت بسیاری در ارزش ها، آداب و رسوم و شیوه زندگی مردم وجود دارد.

۲۲- جمعیت زیاد شهرها چه تاثیری در شهرها داشته است؟

جمعیت زیاد سبب شده است خانه ها فشرده و محله ها پرتراکم شود.

۲۳- اجزای سکونتگاه های روستایی را نام ببرید.

خانه ها، مزارع، چراگاه ها، باغ ها، مکان های عمومی، مساجد، میدان ها و راه ها

۲۴- اجزای سکونتگاه شهری را نام ببرید.

کاشانه ها، خیابان ها، میدان ها، مکان های آموزشی و تفریحی، دانشگاهی، بازار و مراکز درمانی

۲۵- چه عواملی موجب پیدایش شکل های مختلفی از سکونتگاه ها شده است؟

چگونگی قرارگیری پدیده های طبیعی و انسانی

۲۶- انواع شکل روستاها را نام ببرید.

روستاهای متمرکز و روستاهای پراکنده

۲۷- ویژگی روستاهای پراکنده را بنویسید.

در روستای پراکنده، خانه ها با فاصله از هم قرار دارد.

۲۸- روستاهای متمرکز تحت تاثیر چه عواملی شکل گرفته اند؟

روستاهای متمرکز تحت تاثیر پدیده های اطراف خود است؛

۲۹- انواع روستاهای متمرکز را نام ببرید.

خطی- میدانگاهی- پلکانی

۳۰- روستای طولی را تعریف کنید.

روستاهایی که در منطقه ساحلی و یا کناره یک رود قرار دارد و یا در امتداد یک جاده شکل می گیرد.

۳۱- روستاهای میدانگاهی را تعریف کنید.

روستاهایی که در اطراف چشمه ها، چاه ها و مظهر قنات ها گسترش می یابد.

۳۲- روستاهای پلکانی را تعریف کنید.

روستاهایی که در دامنه یک کوه استقرار یافته اند.

۳۳- انواع شکل سکونتگاه های شهری را نام ببرید.

شطرنجی- شعاعی- خطی- ترکیبی

۳۴- شهرها با توجه به چه عواملی شکل های مختلفی دارند؟

توجه به چگونگی پیدایش و کارکردهای مختلف خود، شکل های متفاوت دارد.

۳۵- علت پیدایش شهرها یا شکل ترکیبی را بنویسید.

زیرا اینگونه شهرها در دوره های مختلف گسترش پیدا کرده است.

۳۶- کدام عامل مهم موجب تغییر شکل سکونتگاه ها شود؟

افزایش جمعیت

۳۷- کدام عوامل موجب افزایش جمعیت شهرنشید در کشور شده است؟

-رشد سریع جمعیت و افزایش جمعیت شهرها

-تبدیل نقاط روستایی به شهر (تأسیس شهرداری)، و افزایش تعداد نقاط شهری

۳۸- چه عاملی موجب ایجاد شهرهایی با جمعیت میلیونی در کشور شده است.

رشد شتابان شهرنشینی

۳۹- کلان شهر را تعریف کنید.

در ایران به شهرهایی که جمعیت بیش از یک میلیون نفر داشته باشد، کلان شهر می گویند.

۴۰- چرا زندگی در شهرهای بزرگ کشور دشوار شده است؟

مشکلات و نارسایی هایی در شهرهای بزرگ وجود دارد. این نارساییها در زمینه های مختلف اجتماعی،

اقتصادی و زیست محیطی، زندگی در این شهرها را دشوار کرده است.

۴۱- نقش هر سکونتگاه بر چه اساسی تعیین می شود؟

نقش هر سکونتگاه بر اساس وضع جغرافیایی آن، اعم از انسانی یا طبیعی تعیین می شود؛

www.my-dars.ir

۴۲- مهم ترین نقش شهرهای ایران را نام ببرید.

-نقش زیارتگاهی مانند شهرهای مقدس مشهد و قم که به دلیل وجود زیارتگاه ها مورد توجه زائران

است .

-نقش دانشگاهی مانند شهرهای تهران و تبریز به دلیل اقامت دانشجویان از سراسر کشور

-نقش صنعتی مانند شهرهای اصفهان و اراک به دلیل وجود کارخانه های مهم

۴۳- نقش شهرهای اصفهان و تهران را بنویسید.

صنعتی-دانشگاهی

۴۴- دو شهر با نقش صنعتی نام ببرید.

اراک- تبریز

۴۵- دو شهر زیارتگاهی را نام ببرید.

قم- مشهد

۴۶- سه ویژگی مهم در مورد نقش شهرهای ایران را بنویسید.

- امروز اغلب سکونتگاه ها چند نقش دارد و این نقش ها را با هم ایفا می کند.

- نقش سکونتگاه در چهره و سیمای آنها منعکس می شود. مثلا سیمای سکونتگاه دانشگاهی با سکونتگاه صنعتی تفاوت دارد.

- ممکن است نقش سکونتگاه در طول زمان تغییر کند یا تکامل و توسعه یابد؛ مثلا سکونتگاه صنعتی به تدریج نقش های اداری و سیاسی را نیز به عهده بگیرد.

۴۷- پدیده شهرگزیزی یا مهاجرت معکوس را تعریف کنید.

حرکت جمعیت از شهرهای بزرگ به مکان های کوچک تر یا روستاها

۴۸- علل پدیده شهرگزیزی یا مهاجرت معکوس را بنویسید.

آلودگی هوا، گرانی مسکن و آسیب های اجتماعی

۴۹- نام دیگر مهاجرت معکوس را بنویسید. www.my-dars.ir

شهرگزیزی

۵۰- نام دیگر پدیده شهرگزیزی را بنویسید.

مهاجرت معکوس

۵۱- از دیدگاه دانش جغرافیا « به مجموعه مساکنی که عوامل طبیعی و انسانی در شکل گیری آن نقش دارند گفته می شود. »

الف) روستا ب) سکونتگاه ج) شهر د) خانه باغ

۵۲- از بین عوامل موثر در شکل گیری سکونتگاه های ایران کدام عامل بیشترین اهمیت را دارد؟

الف) ارتفاع ب) آب ج) عرض جغرافیایی د) راه های ارتباطی

۵۳- به محلی که فعالیت اغلب ساکنان آن به زمین وابسته است گفته می شود؟

الف) سکونتگاه عشایری ب) شهر ج) سکونتگاه های پراکنده د) روستا

۵۴- ملاک تبدیل سکونتگاه روستایی به شهری در ایران کدام است؟

الف) جمعیت بیش از ۱۰۰۰۰ نفر ب) جمعیت ۱۰۰۰۰ نفر و داشتن شهرداری

ج) جمعیت ۱۰۰۰۰ نفر و اشتغال به کشاورزی د) جمعیت ۱۰۰۰۰ نفر و تشخیص وزارت کشور

۵۵- شکل های مختلف سکونتگاه به چه عواملی بستگی دارد؟

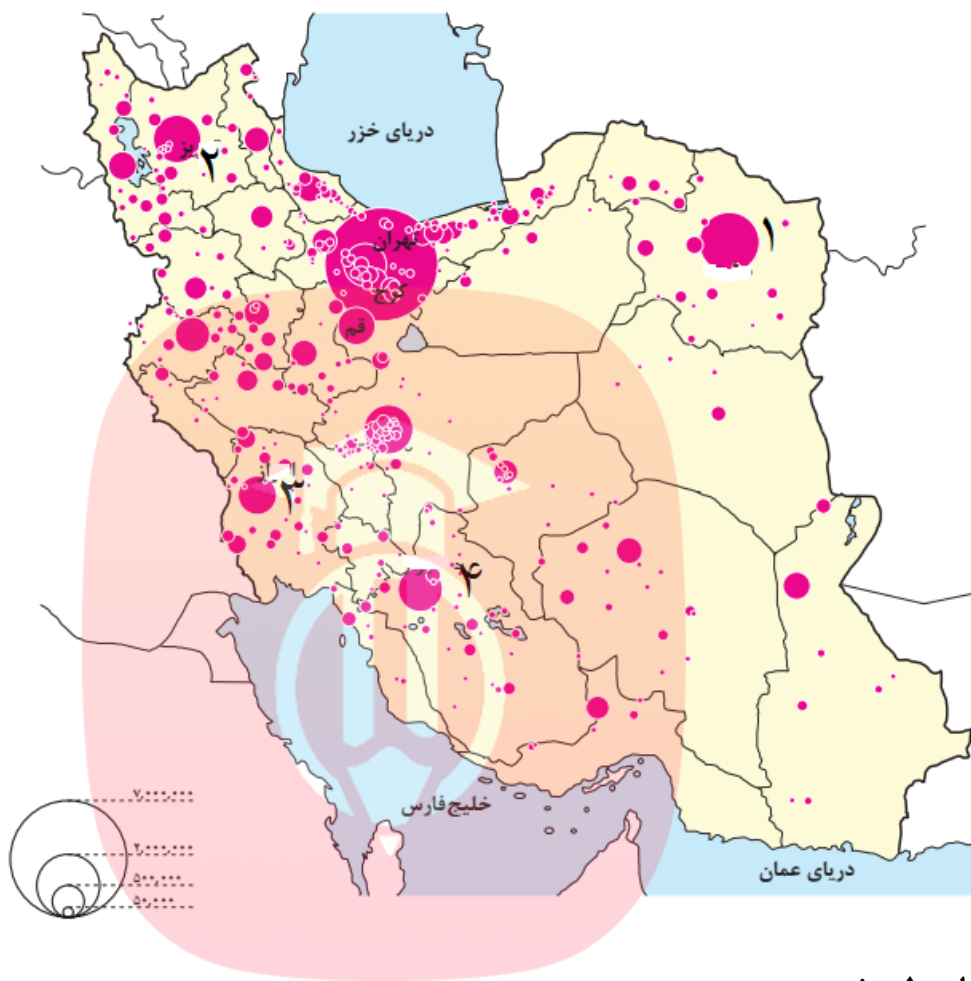
الف- به خانه ها، مزارع، چراگاه ها و باغ ها

ب) به خیابان ها، میدان ها، مکان های آموزشی و بازارها

ج) به چگونگی قرارگیری پدیده های طبیعی و انسانی

د) به رابطه متقابل بین انسان و محیط بستگی دارد

۵۶- در نقشه ایران شماره های ۱ تا ۴ مربوط به کدام کلان شهرهای کشوری باشد؟

شماره ۱-مشهد

شماره ۲-تهران

شماره ۳-اهواز

شماره ۴-شیراز

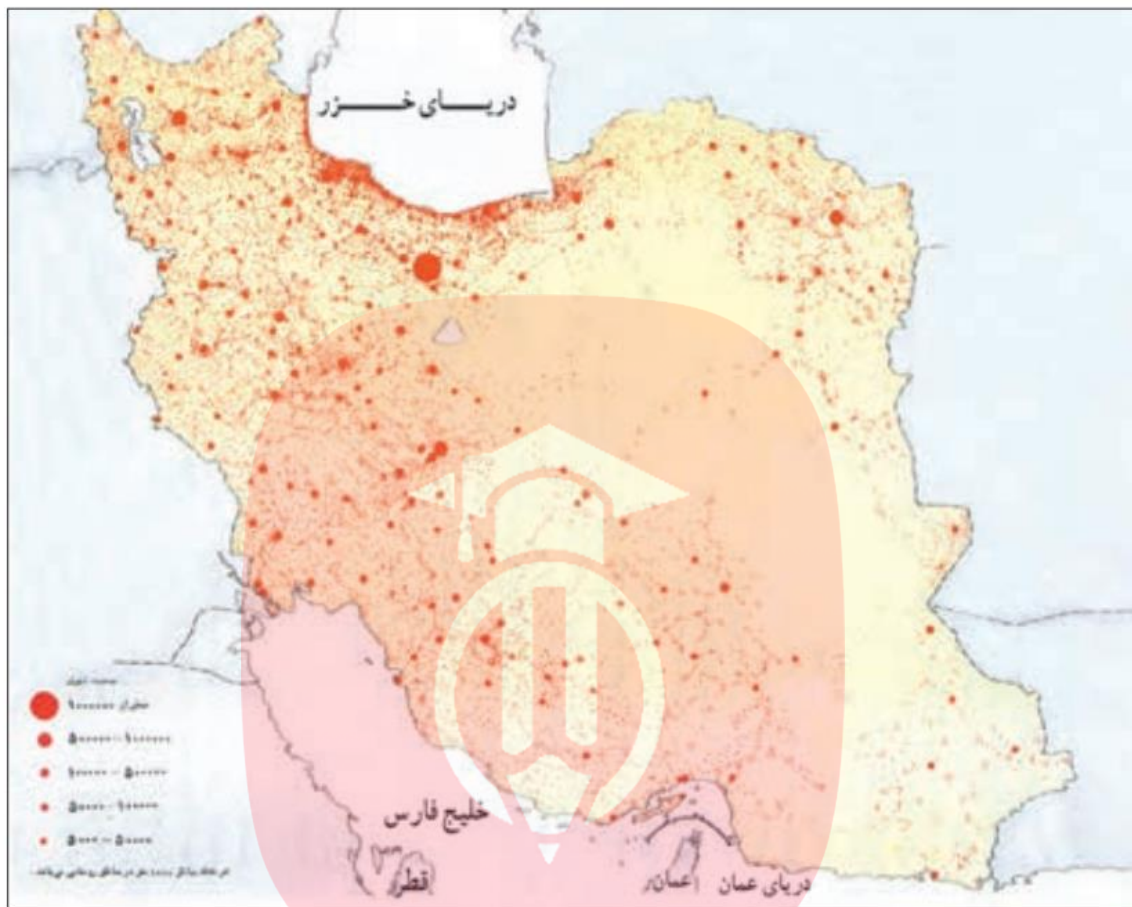
مای درس

گروه آموزشی عصر

۵۷- با توجه به نقشه پراکنندگی جمعیت در کشور چه عواملی در پراکنندگی جغرافیایی کشور به شکل

www.my-dars.ir

نامتعادل نقش دارد؟

نقشه پراکندهی جمعیت در ایران

عوامل متعددی نقش دارد مانند ناهمواری ها (دشت و کوهستان ها)، رودهای دائمی و غیردائمی، صنایع و معادن، اقلیم، عوامل فرهنگی و سیاسی و مذهبی و غیره

مای درس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir